

PIONIEREN EVALUEREN IN HET DERDE JAAR

Over de inhoud, het proces en de besluitvorming

Versie 23 mei 2016

Als pioniersplek ga je officieel van start nadat de samenwerkingsovereenkomst is getekend door het pioniersteam, de lokale gemeente(n) en de landelijke kerk. Na uiterlijk drie jaar loopt deze overeenkomst af. En wat doe je dan? Tijdens het derde jaar krijgt een proces van evalueren en besluiten vorm, zodat helder is wat je daarna kunt verwachten. De hoofdlijnen hiervan vind je hier.

Pionieren is een proces van continu luisteren, plannen maken, ontdekken wat wel en niet werkt en bijsturen. Bij de evaluatie is daarom *niet* de centrale vraag of er precies is gebeurd wat in het pioniersplan staat. En hoewel er besluiten worden genomen door de lokale gemeente(n) en de landelijke kerk, vormen ook die besluiten *niet* het hart van dit proces. Het belangrijkste is dat het pioniersteam door de evaluatie nieuwe dingen leert en helder krijgt hoe ze verder kunnen. Dit proces wordt ondersteund en begeleid door de pionierbegeleider. Als afronding van de evaluatie kan het pioniersteam de ontwikkelingen beschrijven in het sjabloon voor het evaluatieverslag.

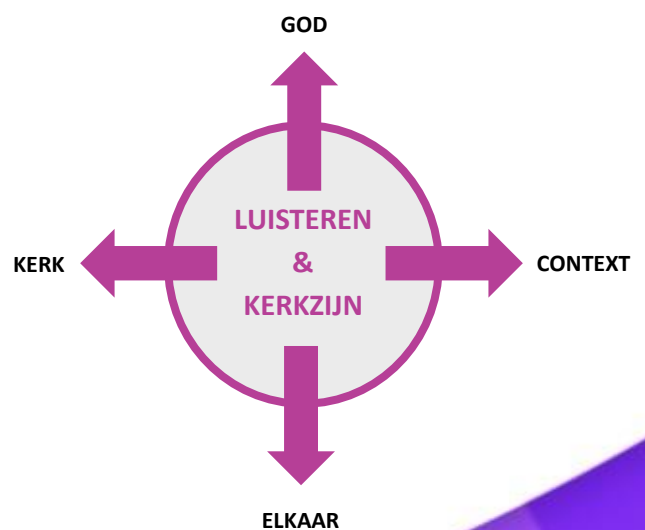
“Het belangrijkste is dat het pioniersteam nieuwe dingen leert.”

WAAR GAAT DEZE EVALUATIE OVER?

Wat evalueer je bij de ontwikkeling van een pioniersplek? Net als bij de start, staat ook bij de evaluatie het viervoudig luisteren centraal. Bij elke luisterrichting worden een paar hulpvragen gesteld. Ook de pioniersreis zie je terug in die vragen. Deze vragen zijn bedoeld om een idee te geven waar het om gaat en wat wezenlijk is, het is geen lijstje dat precies zo afgewerkt moet worden.

Bij de vragen gaat het over het proces én over het resultaat, over kwantiteit én over kwaliteit. Daarbij is de centrale vraag of het pionieren ‘vruchtbaar’ is geweest. Vruchtbaarheid gaat niet alleen over aantallen mensen, maar ook over geloofsontwikkeling, over impulsen tot vernieuwing die van het pionieren zijn uitgegaan, over nieuwe inzichten, etc.

Als de conclusie is dat het pionieren niet erg vruchtbaar is geweest, dan kan het goed zijn om te stoppen. Doorgaan is geen verplichting en constateren dat dingen niet voldoende werken is eigen aan de experimentele aard van pionieren. Stoppen kan dan ook weer ruimte geven voor nieuwe dingen...wellicht zelfs een nieuwe pioniersplek?

De evaluatievragen die je bij elke luisterrichting kunt stellen:

Hoe heeft verbinding met de context zich ontwikkeld?

- Welke tips en waardering hebben niet (zo) betrokken mensen voor de pioniersplek?
- Hoe hebben jullie ingespeeld op wat er leeft in jullie omgeving?
- Hoe heeft de samenwerking met niet-kerkelijke organisaties en personen zich ontwikkeld?
- Op welke manieren voegt de pioniersplek wat toe aan de context?

Hoe heeft verbinding met elkaar zich ontwikkeld in pioniersteam en netwerk?

- Welke ontwikkelingen waren er in het pioniersteam qua diepgang en qua omvang?
- Hoe heeft onderlinge betrokkenheid in het netwerk zich ontwikkeld?
- Hoeveel mensen komen gemiddeld minimaal één keer per maand bij een activiteit?
- Hoeveel procent van deze mensen was eerder *niet* kerkelijk actief?
- Hoeveel mensen dragen actief bij aan de organisatie en financiën van de pioniersplek?

Hoe heeft verbinding met God zich ontwikkeld?

- Welke ontwikkelingen waren er qua geloof en spiritualiteit in het pioniersteam?
- Op welke manieren helpt de pioniersplek mensen om navolging te verkennen?
- Welke ontwikkelingen waren er qua geloof en spiritualiteit in het netwerk?
- In hoeverre is de pioniersplek al toe aan de viering van sacramenten in eigen kring?

Hoe heeft verbinding met de kerk als groter geheel zich ontwikkeld?

- Op welke manier kreeg het contact met de gemeente(n) vorm en was dat constructief?
- Wat hebben de betrokken lokale gemeente(n) geleerd van de pioniersplek?
- Welke invloed heeft de leergemeenschap vanuit de landelijke kerk gehad op het proces?
- Over welke zaken is intensief met de pionierbegeleider gesproken en wat leverde dat op?

HOE KAN HET PROCES ERUIT ZIEN?

Bij het proces van terugkijken en vooruitkijken zijn alle samenwerkingspartners uit de overeenkomst betrokken. De grootste rol is daarbij weggelegd voor het pioniersteam. Dit proces wordt ook ondersteund door de pionierbegeleider. Qua stappen zou het proces er als volgt uit kunnen zien:

1. Pioniersteam evalueert en maakt vervolgplan – 12 tot 7 maanden vooraf

Het is verstandig om al een jaar vóór afloop van de samenwerkingsovereenkomst te starten met evalueren in het pioniersteam. Als het pioniersteam wil doorgaan – en dat hopen we – dan is naast de evaluatie ook een vervolgplan nodig.

2. Lokale gemeente(n) besluiten over steun voor vervolg – 7 tot 5 maanden vooraf

De evaluatie en het vervolgplan van het pioniersteam vormen de basis voor één of meer gesprekken met de lokale gemeente(n). Uiterlijk vijf maanden voor afloop van de samenwerkingsovereenkomst neemt de kerkenraad een besluit over steun voor het vervolgplan.

3. Landelijke kerk besluit over steun voor vervolg – 5 tot 3 maanden vooraf

Als het pioniersteam door wil gaan en de lokale gemeenten besluiten groen licht te geven voor een vervolg, besluit daarna de landelijke kerk of ze de steun ook continueert. Overigens betekent een eventuele stopzetting van de steun van de landelijke kerk natuurlijk niet dat ook het pioniersinitiatief moet stoppen.

ROL VAN DE PIONIERBEGELEIDER

Bij alles rond de evaluatie en het vervolgplan speelt de pionierbegeleider een centrale rol. Hij of zij begeleidt en ondersteunt, zowel inhoudelijk als procesmatig. Daarbij kan de pionierbegeleider verschillende creatieve werkvormen aanreiken om de evaluatie vorm te laten krijgen. Daarnaast geeft de pionierbegeleider een advies aan de landelijke kerk rond continuering van de steun.

WAT IS BELANGRIJK VOOR DE LANDELIJKE KERK?

Bij het evalueren is het belangrijkste dat het pioniersteam *zelf* een beter beeld krijgt van de situatie en richting vindt voor het vervolg. Tegelijk beslist ook de landelijke kerk over continuering van de steun, op basis van o.a. het evaluatieverslag, het vervolgplan en een advies van de pionierbegeleider. Hoe wordt die afweging gemaakt? We willen daar transparant over zijn. Er staan ruwweg vier vragen centraal, de eerste twee vragen zijn terugkijkend, de laatste twee vooruitkijkend:

- Zijn er inderdaad relaties gegroeid met overwegend rand- en buitenkerkelijke mensen?
- Werd er constructief geparticipeerd in de landelijke leergemeenschap rond pionieren?
- Is de groei van een vernieuwende vorm van kerkzijn met rand- en buitenkerkelijke mensen aannemelijk? Is er voldoende ontwikkeling geweest, een verlangen én een goed plan?
- Is er een realistisch perspectief voor de afbouw van de landelijke financiering?

We wensen je toe dat je door het evalueren nieuwe inzichten mag opdoen, verwonderd raakt over hoe God soms werkt en een duidelijke richting mag vinden voor de toekomst. Dat de Geest je bij dit alles een open hart en wijsheid mag schenken!

Op dit moment is nog niet helder in welke mate de landelijke kerk inhoudelijke en financiële steun aan vervolgplannen kan geven. Daar wordt hard aan gewerkt. We hopen hier voor de zomer van 2016 helderheid over te geven.

www.protestantsekerk.nl/pionieren

Landelijk projectteam pionieren
missionair@protestantsekerk.nl
 030 880 1892